

Rapport

Biologisk mangfold

Honningsvåg lufthavn

Nordkapp kommune, Finnmark

BM-rapport nr 5-2013

Dato: 15.08.2013

Tittel: BM-rapport nr. 5-2013. Biologisk mangfold på Honningsvåg lufthavn, Nordkapp kommune, Finnmark.	Emneord: Biologisk mangfold Naturtyper, vilt, rødlistearter Fremmede arter, forvaltning Honningsvåg lufthavn, Nordkapp kommune
Prosjektansvarlig: Rune Solvang (Asplan Viak) Prosjektmedarbeider: Heiko Liebel	Dato: 15.08.2013
Oppdragsgiver: AVINOR	Oppdragsreferanse AVINOR: Ingunn Saloranta (prosjektleder)
Referanse: Liebel H.T. & Solvang R. 2013. Biologisk mangfold på Honningsvåg lufthavn, Nordkapp kommune, Finnmark. Avinor BM-rapport nr. 5-2013.	
Sammendrag: Det er gjennomført kartlegging av biologisk mangfold på Honningsvåg lufthavn, Nordkapp kommune i 2013. Kartleggingen er en del av Avinors kartlegging av biologisk mangfold på alle større sivile lufthavner i Norge. Arbeidet ble startet opp i 2008. Kartleggingen bygger på metodikk i håndbøker fra Miljødirektoratet (tidligere Direktoratet for naturforvaltning) og kravspesifikasjon på kartlegging av biologisk mangfold på Forsvarets eiendommer. Rapporten gir en beskrivelse av flora, vegetasjonsbildet og fauna innenfor lufthavnsområdet. Ved Honningsvåg lufthavn er det kartlagt to nye naturtypelokaliteter, dvs. spesielt viktige områder for biologisk mangfold. Begge er basert på forekomster av engbakkesøte (NT, nær truet) som har hatt en markert tilbakegang spesielt i Sør-Norge da arten er knyttet hovedsakelig til ugjødsete slåtte- og beitemarker. Tidligere rødlistede arter som er i tilbakegang i Norge er marinøkkel og fjellmarinøkkel som forekommer på samme lokalitetene. Rett øst for lufthavna ligger våtmarksområdet Valan som har en viktig funksjon som hekke-, myte- og næringsområde for ande- og vadefugl. Per i dag er viltlokaliteten registrert i naturbasen til Direktoratet for naturforvaltning som viktig (B). Viltlokaliteten ble avgrenset på nytt. Ti rødlistede fuglearter er registrert ved lokaliteten, blant disse er knekkand (EN, sterkt truet) og brushane (VU, sårbar). Viltområdet Selvågen nord for Valan ble opprettholdt og gitt verdi lokalt viktig (C) på grunn av kvaliteter som næringsområde for ande- og vadefugler og som myteområde for laksand. Oter (VU), teist (VU), lunde (VU) og krykkje (EN) ble observert næringssøkende i bukta rett utenfor lufthavna. Området er ikke skilt ut som viltlokalitet men forurensning fra lufthavn bør minimeres. Generelt er arealene ved terminalbygg og sidearealene ved rullebanene for en stor del påvirket av planering og utfylling, og innehar hovedsakelig triviell fjellheivevegetasjon. Tromsøpalme (SE, svært høy risiko) har små forekomster rett vest for terminalbygget.	

Forsidebilde: Honningsvåg lufthavn med våtmarksområde «Valan» i forgrunnen (foto: Heiko Liebel, 3.8.2013).

INNHOOLD

1	INNLEDNING.....	1
1.1	BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD OG TRUSLER	1
1.2	REGJERINGENS POLITIKK FOR BIOLOGISK MANGFOLD	2
1.3	OM AVINOR	2
1.4	AVINORS ARBEID MED BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD	2
2	METODE	3
2.1	DATAINNSAMLING	3
2.2	DOKUMENTASJON	4
2.3	NATURTYPELOKALITETER	4
2.4	VILTOMRÅDER	5
2.5	RØDLISTE OVER TRUEDE ARTER	5
2.6	RØDLISTE FOR NATURTYPER	6
2.7	FREMMEDE ARTER.....	7
2.8	AKTIVITETER SOM PÅVIRKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET.....	7
2.9	FORVALTNINGSRÅD	7
2.10	KART OG DATABASE.....	8
3	NATURFORHOLD.....	9
3.1	HONNINGSVÅG LUFTHAVN	9
3.2	EKSISTERENDE DOKUMENTASJON OM BIOLOGISK MANGFOLD.....	11
3.3	BERGGRUNN OG LØSMASSER	12
3.4	GENERELLE NATURFORHOLD	13
3.5	SKJØTSEL.....	13
3.6	VEGETASJON OG FLORA.....	13
3.7	FUGL OG PATTEDYR	15
3.8	NATURTYPELOKALITETER	17
3.8.1	<i>Honningsvåg lufthavn N</i>	17
3.8.2	<i>Honningsvåg lufthavn S</i>	19
3.9	VILTOMRÅDER.....	22
3.9.1	<i>Valan</i>	23
3.9.2	<i>Selvågen</i>	25
3.10	RØDLISTEARTER	26
3.11	FREMMEDE ARTER.....	28
3.12	FORVALTNING	28
4	KILDER	29

1 INNLEDNING

Avinor har fra 2008 igangsatt kartlegging av biologisk mangfold på sivile lufthavner i Norge etter at Forsvarsbygg har kartlagt biologisk mangfold på militære lufthavner. Forsvarsbygg sine kartlegginger viste at mange lufthavner har store naturverdier. I alt 46 sivile lufthavner skal etter planen kartlegges i perioden 2009-2014, hvorav Honningsvåg lufthavn er en av dem. Kartleggingen gjennomføres etter standard nasjonale metodikk for kartlegging av biologisk mangfold fra Miljødirektoratet (tidligere Direktoratet for naturforvaltning), se metodekapittel i vedlegg.

Flere av lufthavnene har tidligere fått dokumentert store naturverdier innenfor lufthavnen eller i nærområdet. Andre igjen har potensial for interessante naturverdier som hittil er ukjente, men det er også flere lufthavner som trolig har liten naturverdi. Mange lufthavner ligger ved elvedeltaer, elvekanter, strandflater eller lignende flate områder som fra naturens side i mange tilfeller er biologisk rike områder, men som også er lette å bygge ut. Mange lufthavner deler allerede grenser med naturvernområder, spesielt vernetede våtmarker. En rekke truede arter er samtidig registrert. Generelt har mange lufthavner viktige "åpenmarkshabitater" som er leveområder for mange arter, inklusive truede arter. Ugjødslende/lite gjødslende enger (slåttemarker, folkelig omtalt som blomsterenger) finnes ved flere rullebaner og er betinget av den skjøtsel som har vært drevet på lufthavnene. Spesielt de eldre lufthavnene har viktige naturverdier knyttet til ugjødslende/lite gjødslende sidearealer. Her har stedegne masser med frøbanker i jorda lagt forholdene til rette for artsrike blomsterenger som vedlikeholdes ved den skjøtsel som gjennomføres i dag. Slike ugjødslende slåttemarker/beitemarker var tidligere vanlig i jordbrukslandskapet men gjengroing på den ene siden og gjødsling på den andre siden har redusert arealer og naturverdier knyttet til disse naturtypene i stort omfang de siste tiårene. Lufthavnene utgjør dermed viktige erstatningsbiotoper for slike naturtyper. Både truede og sjeldne karplanter, markboende sopper og ulike insektgrupper som sommerfugler, biller og veps samt fuglearter er knyttet til slike ugjødslende åpenmarksarealer.

1.1 Bevaring av biologisk mangfold og trusler

Bevaring av naturmiljø, spesielt i forhold til truede naturtyper og truede arter er en stor utfordring. Den viktigste årsaken til tap av biologisk mangfold i Norge er at artenes leveområder nedbygges eller forandres sterkt ved endret arealbruk. De viktigste negative påvirkningsfaktorene er direkte nedbygging, intensiv skogsdrift, drenering, grøfting og gjenfylling av våtmark, myr og andre fuktige områder og intensiv landbruksdrift ved gjødsling på den ene siden og gjengroing av viktige kulturmarkstyper på den andre siden. Spredning av fremmede arter og klimaendringer er andre alvorlige påvirkningsfaktorer som i økende grad påvirker det biologiske mangfoldet negativt i tillegg til de nevnte negative påvirkningsfaktorer. Mange av disse påvirkningsfaktorene gjør seg gjeldende ved utbygging, drift og vedlikehold av lufthavner. Det er derfor viktig at lufthavnene kjenner til naturverdier på sine eiendommer slik at man på best mulig måte kan ivareta naturverdiene.

1.2 Regjeringens politikk for biologisk mangfold

Regjeringen har en målsetning om at Norge og sektormyndighetene skal forvalte naturen slik at arter som finnes naturlig skal sikres i levedyktige bestander og at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes. Norge hadde som mål at tapet av biologisk mangfold skulle stanses innen 2010. Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) ”Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning” gir retningslinjer for hvordan sektorene, inklusive Avinor, skal ivareta hensynet til biologisk mangfold på de eiendommene Avinor forvalter. Regjeringen har underskrevet en rekke internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ivareta biologisk mangfold; hvor (1) Riokonvensjonen av 1992 – konvensjonen om biologisk mangfold; (2) Bonnkonvensjonen av 1983 for beskyttelse av trekkende arter og (3) Bernkonvensjonen av 1979 for beskyttelse av truede arter er de viktigste. Naturmangfoldloven ble vedtatt 1.7.2009 og denne loven vil i større grad gi et juridisk vern til truede arter og naturtyper. Blant annet inneholder loven et generelt krav om aktsomhet for å unngå skade på naturmangfoldet (§ 6) og krav om at beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygge på et godt kunnskapsgrunnlag (§ 8).

1.3 Om Avinor

Avinor ble opprettet som aksjeselskap, heleid av staten, 1. januar 2003. Eierskapet forvaltes av Samferdselsdepartementet. Avinor har ansvaret for å planlegge, videreutvikle og drive et samlet lufthavnsnett i Norge. Avinor driver 46 lufthavner i Norge, derav 12 i samarbeid med Forsvaret. Virksomheten omfatter også kontrolltårn, kontrollsentraler og teknisk infrastruktur for flynavigasjon. Sikkerhet har høyeste prioritet for Avinor. Avinor er ansvarlig for å opprettholde riktig sikkerhetsnivå på alle lufthavner. Selskapet er selvfinansierende.

1.4 Avinors arbeid med bevaring av biologisk mangfold

Avinor har som målsetning å redusere miljøbelastningen av sin virksomhet. Avinors styringssystem bygger på forskriftskrav og kvalitetsstandarden ISO 9001. Hovedfokus har vært å begrense miljøskadelige utslipp til vann og grunn og å redusere flystøy. Virksomhet på lufthavnene som kan påvirke ytre miljø er spesielt flyavising, baneavising, sprøyting, lagring og håndtering av kjemikalier og drivstoff, håndtering av forurenset avløpsvann, flystøy og forurensning ved brannøvelser. Avinor arbeider også med opprydding og overvåking av forurenset grunn. Biologisk mangfold har ikke vært et prioritert innsatsområde inntil 2008. I forhold til biologisk mangfold er nye aktiviteter som kan påvirke biologisk mangfold knyttet til nedbygging av areal, gjødsling og avskyting av fugl.

Avinor og samferdselsetatene er omfattet av Nasjonal Transportplan 2010-2019 hvor Samferdselsdepartementet har fastlagt følgende etappemål for biologisk mangfold: ”Unngå inn-
grep i viktige naturområder og ivareta økologiske funksjoner”. For å kunne forvalte og ivare-

ta viktige områder for biologisk mangfold er det helt nødvendig å kartlegge hvor de viktige områdene finnes. Blant flere forslag til egen måloppnåelse for transportetatene er følgende spesielt relevant for Avinor:

- Redusere antall konflikter mellom det eksisterende transportnettet og biologisk mangfold.
- Ivareta viktige økologiske funksjoner både ved bygging av ny og ved utvikling, drift og vedlikehold av eksisterende infrastruktur
- Stanse tapet av biologisk mangfold gjennom vektlegging og oppfølging av de over nevnte hensyn gjennom alle planfaser, byggefasen og ved drift og vedlikehold av transportnettet.
- De største utfordringene når det gjelder transportetatenes påvirkning på naturmiljøet og det biologiske mangfoldet vil være tap og / eller forringelse av leveområder eller funksjonsområder for planter og dyr.

Avinor ønsker derfor å kartlegge biologisk mangfold ved sine lufthavner for å avklare status for egen virksomhet samt tiltak for å ivareta de nevnte målene.

I Nasjonal Transportplan 2014-2023 (Samferdselsdepartement 2013) er det ikke nevnt flere eller oppdaterte etappemål for biologisk mangfold i henhold til Avinor sine aktiviteter.

2 METODE

Formålet med kartleggingen er å identifisere spesielt viktige områder for biologisk mangfold innenfor lufthavnen. Det har ikke vært en målsetning å få en total karplanteliste for området. Kartlegging av karplanter innenfor naturtypelokalitetene har hatt høyeste prioritet.

2.1 Datainnsamling

Det er utarbeidet en kravspesifikasjon som beskriver kartleggingsmetodikk for kartlegging av biologisk mangfold i Forsvarets områder (Forsvarsbygg 2003). Denne kartleggingsmetodikken er også benyttet ved kartleggingene av sivile lufthavner for Avinor. Kravspesifikasjonen gir føringer for rapport, kartproduksjon, lagring av digitale data og utforming av forvaltningsråd. I de etterfølgende kapiteler følger en kort beskrivelse av metode for datainnsamling, dokumentasjon og verdisetting.

Kartleggingen bygger på metodikk i følgende håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning (DN):

- «Viltkartlegging» DN-håndbok 11 (DN 2000)
- «Kartlegging av naturtyper» DN-håndbok 13. 2. utgave 2007 (DN 2007) inkludert utkast til nye faktaark fra Miljødirektoratet som skal brukes i sesongen 2013

Videre er «Norsk rødliste for arter 2010» (Kålås m.fl. 2010), «Norsk rødliste for naturtyper 2011» (Lindgaard & Henriksen 2011) og «Naturtyper i Norge» (Halvorsen m.fl. 2009) viktige støttereferanser ved verdisetting.

Dokumentasjon av biologisk mangfold har hovedsakelig foregått ved

- Feltarbeid. Under feltarbeidet er det brukt GPS for å kartfeste lokaliteter og forekomster. Feltarbeid er utført av Heiko Liebel, Asplan Viak, og Ingunn Saloranta, Avinor.
- Sjekk av Artskart; www.artsdatabanken.no
- Sjekk av Naturbase; <http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase>

2.2 Dokumentasjon

Registreringsdelen skal være en rent faglig, verdinøytral og faktaorientert beskrivelse av naturmiljøet basert på de ulike håndbøkene fra DN (se kapittel 2.1). Under feltarbeidet ble det fokusert på naturtyper, ferskvannsmiljøer og viltområder etter DN-håndbøkene, samt forekomst av rødlistearter, forekomst av signalarter på verdifulle naturtyper/viltområder og arter som i seg selv er sjeldne og interessante (jfr. DN 2000, DN 2007, Kålås m.fl. 2010).

2.3 Naturtypelokaliteter

DN-håndbok 13 "Kartlegging av naturtyper" (DN 2007) beskriver metodikken ved kartlegging av viktige naturtyper for biologisk mangfold. Denne håndboken fokuserer på naturtyper som er spesielt viktige for det biologiske mangfoldet, dvs. at "hverdagsnaturen" ikke kartfestes. Totalt 56 naturtyper er beskrevet i håndboka innenfor hovednaturtypene myr, rasmark/berg/kantkratt, fjell, kulturlandskap, ferskvann/våtmark, skog og havstrand/kyst. Lokalitetene verdisettes etter følgende skala:

A = svært viktig
B = viktig
C = lokalt viktig

Viktige kriterier er

- Størrelse og velutviklehet. Verdien øker med størrelsen på arealet.
- Grad av tekniske inngrep (grad av urørthet)
- Forekomst av rødlistearter
- Kontinuitetspreg (stabil tilstand/stabil påvirkningsgrad over lang tid)
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt)

Utkast til nye eller oppdaterte faktaark ble gjort offentlig til uttesting i feltsesongen 2013 av Miljødirektoratet. Nye/oppdaterte faktaark ble foreslått for ferskvann (5 faktaark), åpen naturlig fastmark, fjæresone og kunstmark (13 faktaark), kulturmark (5 faktaark), skog (13 faktaark) og våtmark (6 faktaark).

2.4 Viltområder

DN-håndbok 11 "Viltkartlegging" (DN 2000) beskriver metodikk for viltkartleggingen. Viltkartleggingen er en kartlegging av viktige leveområder for viltarter; dvs. for fugl, pattedyr, krypdyr og amfibier, spesielt med fokus på rødlistearter. Viktige funksjonsområder som for eksempel hekke-/yngleområder, nærings- og rasteområder, reirlokalteter, spillplasser etc. registreres, beskrives og verdisettes. Viltområder verdisettes som naturtypelokaliteter med A, B og C-områder, selv om viltkartleggingshåndboken pr i dag ikke opererer med C-verdier.

2.5 Rødliste over truede arter

Norsk rødliste over truede arter er en liste over plante- og dyrearter som er utsatt for betydelig reduksjon i antall eller utbredelse på grunn av menneskelig påvirkning og arter som i verste fall er truet av utryddelse nasjonalt (Kålås m.fl. 2010). Rødlista er utarbeidet etter Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN) sine retningslinjer for rødlisting, hvor arter klassifiseres til kategorier basert på en vurdert risiko for utdøing. Norsk rødliste for arter er i hovedsak en prognose for arters risiko for å dø ut fra Norge. Artene på rødlista er i ulik grad truet, se rødlistekategoriene i Tabell 1. Kriteriesettene (A-E) er nærmere omtalt i Kålås m.fl. (2010). Rødlistearter nevnes i rapporten med rødlistekategori etter navnet.

Tabell 1 Rødlistekategorier i "Norsk Rødliste 2010" (Kålås m.fl. 2010).

Rødlistekategorier		Definisjon
EX	Utdødd	En art er <i>utdødd</i> når det er svært liten tvil om at arten er globalt utdødd.
EW	Utdødd i vill tilstand	Arter som ikke lenger finnes frittlevende, men der det fortsatt finnes individ i dyrehager, botaniske hager og lignende.
RE	Regionalt utdødd	En art er <i>regionalt utdødd</i> når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.
CR	Kritisk truet	En art er <i>kritisk truet</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for kritisk truet er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing.
EN	Sterkt truet	En art er <i>sterkt truet</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sterkt truet er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing.
VU	Sårbar	En art er <i>sårbar</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sårbar er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing.
NT	Nær truet	En art er <i>nær truet</i> når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori <i>datamangel</i> når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC (livskraftig).

2.6 Rødliste for naturtyper

Rødlista for naturtyper (Lindgaard & Henriksen 2011) gir en vurdering over naturtypers risiko for å forsvinne fra Norge eller miste sin funksjon. Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN) har ikke utarbeidet retningslinjer for rødlisting av naturtyper. Derfor har det vært lite tradisjon for å vurdere truethetsgraden av naturtyper i motsetning til truede arter. Mens vegetasjonstyper er tradisjonelt definert ut fra en artssammensetning er naturtyper en kombinasjon av abiotiske faktorer som grunn- eller marktype og artssammensetning. Tilstandsendringer som følge av endret miljøbetingelser eller artssammensetning er ofte reversible hvis påvirkningsfaktoren som forårsaket endringen opphører. Det er i de fleste tilfeller endringer forårsaket av menneskelig aktivitet som forårsaker irreversible endringer i naturtypen. Rødlista for naturtyper brukes til en kunnskapsbasert forvaltning av biologisk mangfold. Et felles kriteriesett har blitt utviklet for å standardisere vurderingen av truethetsstatus av naturtyper. Kriterier brukt i vurderingen av rødlistestatus av naturtyper (Tabell 2) er

- 1) Reduksjon i areal
- 2) Få lokaliteter og reduksjon
- 3) Svært få lokaliteter
- 4) Tilstandsreduksjon

Tabell 2. Rødlistekategorier norsk rødliste for naturtyper 2010 (Lindgaard m.fl. 2011).

Rødlistekategorier		Definisjon
EX	Forsvunnet globalt	En naturtype er forsvunnet globalt når det er svært liten tvil om at naturtypen er globalt forsvunnet.
RE	Forsvunnet	Naturtyper som ikke lenger finnes i Norge. Marktypen eksisterer ikke lenger regionalt og vil ikke kunne gjenoppstå naturlig og/eller nøkkelartene i naturtypen er regionalt utdødd og sannsynlighet for reetablering er liten.
CR	Kritisk truet	En naturtype er kritisk truet (CR) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for kritisk truet er oppfylt. Risikoen for at naturtype forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er ekstremt høy.
EN	Sterkt truet	En naturtype er sterkt truet (EN) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for sterkt truet er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er svært høy.
VU	Sårbar	En naturtype er sårbar (VU) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for sårbar er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er høy.
NT	Nær truet	En naturtype er nær truet (NT) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for nær truet er oppfylt. Naturtypen tilfredsstiller ingen av kriteriene 1-4 for CR, EN eller VU, men er nær ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En naturtype settes til kategorien datamangel (DD) når usikkerhet om naturtypens korrekte kategoriplassering er svært stor og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC (økologisk tilfredsstillende/livskraftig).

2.7 Fremmede arter

Norsk svarteliste 2012 er den offisielle oversikten over økologiske risikovurderinger for et utvalg av fremmede arter som er påvist i Norge (Gederaas m.fl. 2012). Med økologisk risiko menes om arten kan ha negative effekter på økosystemer, stedegne arter, genotyper (gjennom introgresjon) eller kan være vektor for andre arter (parasitter, sykdommer) som kan være skadelig for stedegent biologisk mangfold. Et felles kriteriesett har blitt utviklet for å standardisere vurderingene av økologiske effekter og invasjonspotensial på tvers av artsgruppene. I den siste versjonen av risikovurderinger av fremmede arter i Norge er artene delt inn i fem kategorier (se Tabell 3), derav betegnes arter i de to høyeste kategoriene som svartelistearter. Totalt 106 arter er vurdert til kategorien svært høy risiko og 111 arter er vurdert til kategorien høy risiko.

Tabell 3. Kategorier av fremmede arter i "Norsk Svarteliste 2012" (Gederaas m.fl. 2012).

Kategorier		Definisjon
SE	Svært høy risiko	Arter som er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder. Svartelistearter.
HI	Høy risiko	Arter som enten har begrenset/moderat evne til spredning, men utøver minst en middels økologisk effekt; alternativt har de bare små økologiske effekter, men et stort invasjonspotensial. Svartelistearter.
PH	Potensielt høy risiko	Arter som enten har store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter. Disse artene inngår ikke i svartelisten.
LO	Lav risiko	Arter som har ingen dokumentert vesentlig negativ påvirkning på norsk natur. Disse artene inngår ikke i svartelisten.
NK	Ingen kjent risiko	Arter som har ingen kjent økologisk effekt og et lite invasjonspotensial. Disse artene inngår ikke i svartelisten.

2.8 Aktiviteter som påvirker det biologiske mangfoldet

En lang rekke aktiviteter kan påvirke det biologiske mangfoldet negativt. For de verdiklassifiserte områdene er det vurdert hvilke aktiviteter som kan være negative for det biologiske mangfoldet på lokaliteten. Ved vurderinger av negative påvirkningsfaktorer har vi tatt utgangspunkt i NINA-rapport "Habitatklassifisering og trusselvurderinger av rødlistearter" (Ødegaard m.fl. 2005). Videre har vi også vurdert relevante påvirkningsfaktorer som er listet opp i kravspesifikasjonen fra Forsvarsbygg for militære eiendommer (Forsvarsbygg 2003).

2.9 Forvaltningsråd

Forvaltningsråd er foreslått for å sikre lokalitetene mot skadelig påvirkning eller minimere eventuell negativ påvirkning og slik opprettholde det biologiske mangfoldet på lokaliteten. Forvaltningsrådene er råd i forhold til hvordan man skal ivareta naturverdiene på lokaliteten.

Det er ikke pålegg i form av lovparagrafer eller forskrifter. Forvaltningsrådene er av den grunn presentert som "bør-råd" og ikke "skal eller må-råd". Forvaltningsrådene er presentert for hver lokalitet. Forvaltningsråd for de verdiklassifiserte områdene er lagt inn i naturdata-basen Natur 2000.

2.10 Kart og database

Alle registreringer av naturtypelokaliteter, viltområder og interessante artsobservasjoner er lagt inn i databasen Natur 2000 (NINA naturdata as 2005). Kartene finnes i målestokk 1:15 000 (vedlegg til rapporten). I forhold til tidligere arbeid for Forsvarsbygg er det gjort en forenkling i kartproduksjonen ved at naturtypelokaliteter og viltområder er presentert på samme kart. Det er dermed ikke behov for et sammenveid kart for disse temaene.

3 NATURFORHOLD

3.1 Honningsvåg lufthavn

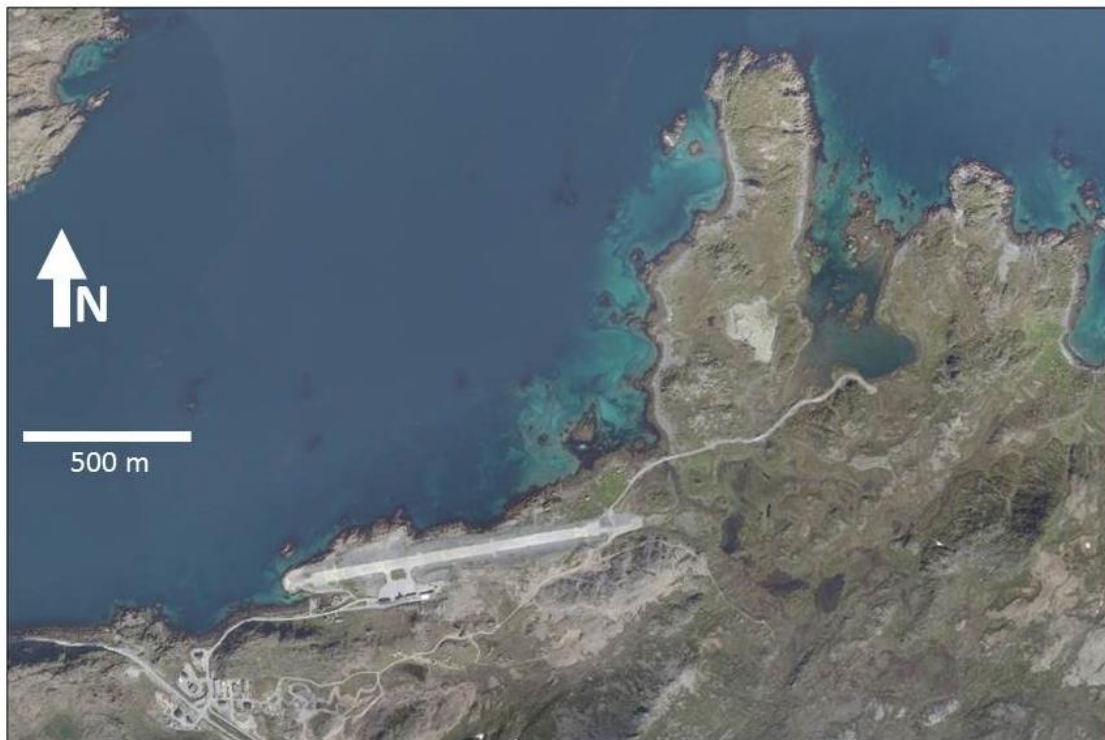

Figur 1. Terminalbygget Honningsvåg lufthavn. Legg merke til tromsøpalme i forgrunnen. Foto: Heiko Liebel.

Honningsvåg lufthavn ligger ca. 4 km nord for Honningsvåg sentrum, det største tettstedet i Nordkapp kommune, Finnmark (se Figur 1, Figur 2 og Figur 3). Honningsvåg lufthavn ble åpnet i 1977. Lufthavna ligger få meter over havnivået, og har en rullebane på 879 m. Lufthavna har anløp flere ganger daglig, med direkteruter til Alta, Berlevåg, Båtsfjord, Hammerfest, Kirkenes, Mehamn, Sørkjosen, Tromsø og Vadsø. Årlig trafikkgrunnlag varierer rundt 15 000 passasjerer (2000: ca. 19000, 2011: ca. 14000, 2012: ca. 15000). Informasjon er hentet fra <http://www.avinor.no/lufthavn/honningsvag/direkteruter>, http://www.avinor.no/avinor/trafikk/10_Flytrafikkstatistikk/Arkiv og www.wikipedia.no.

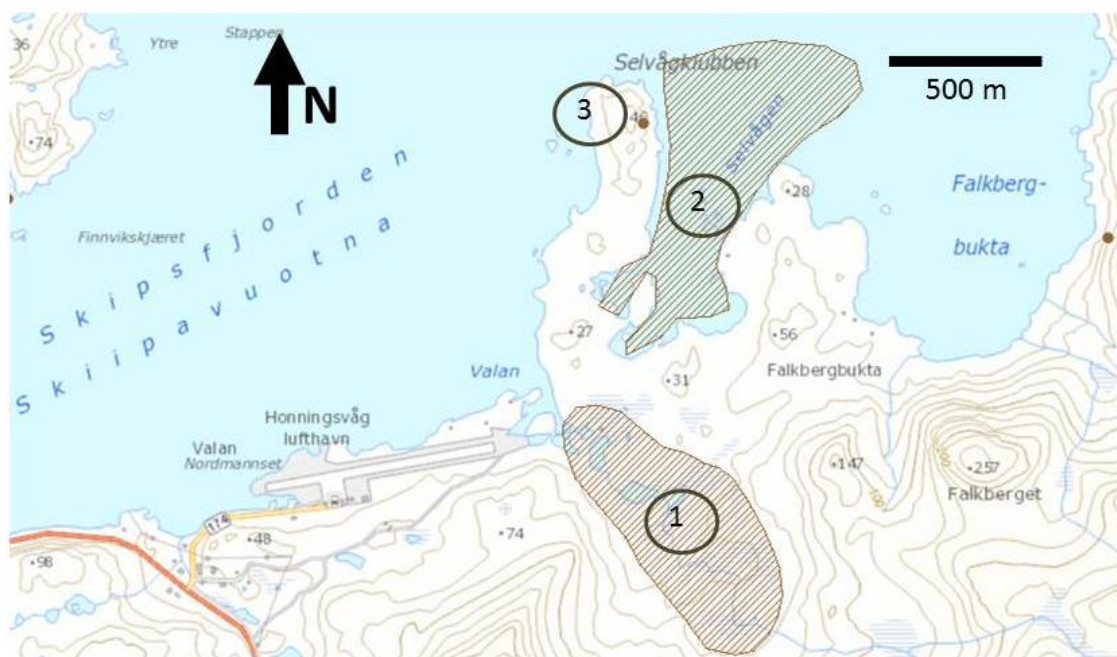
Figur 2. Beliggenhet av Honningsvåg lufthavn.

Figur 3. Ortofoto av Honningsvåg lufthavn og våtmarksområdet «Valan» i øst/sørøst og Selvågen i nord-øst. Kilde: Norge i bilder (9.8.2013).

3.2 Eksisterende dokumentasjon om biologisk mangfold

I naturbasen til Miljødirektoratet finnes eksisterende informasjon om biologisk mangfold i området (<http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase>). Per i dag er det registrert tre viltområder innenfor influensområdet av lufthavna (Figur 4). Ingen naturtypelokaliteter er registrert.

Figur 4. Områder klassifisert som viltområde (brun skravur eller brun prikk) i naturbase. En kort oppsummering av viltområdene finnes i Tabell 4. Kilde: <http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase> (9.8.2013).

Viltområdene dekker hovedsakelig våtmarksområdet «Valan» rett øst for lufthavna og de marine gruntvannsområdene i Selvågen. I Valan har det tidligere hekket trane. Dagens hekkestatus for arten er ikke kjent. Under befaringen i august 2013 ble arten ikke observert. Selvågen er angitt å være et viktig myteområde for laksand. Oter (VU) er registrert i naturbasen å ha tilhold i samme området.

Tabell 4. Oppsummert informasjon om viltområder i naturbasen (<http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase>; 9.8.2013).

Lok ID	Kode og navn i naturbase	Naturtype/funksjon	Verdi
1	BA00007552; Valan	Yngleområde; Wade, måke- og alkefugler og trane.	B – viktig
2	BA00007553; Selvågen	Myte/hårfellingsområde; laksand	Ingen verdi gitt
3	BA00008489; Selvågklubben	Leveområde; oter	B – viktig

I en rapport av Origo miljø AS (2002) nevnes to naturtypelokaliteter med verdi C – lokalt viktig i Valan og Valan SØ. Begge to er klassifisert som intakte lavlandsmyrer. Naturtypebeskrivelsene er dessverre ikke del av rapporten.

3.3 Berggrunn og løsmasser

Berggrunnen i hele lufthavnsområdet består ifølge Norges geologiske undersøkelse (2012) av leirskifer, siltstein og gråvakke med enkelte tynne lag av konglomerat. I skråningene sør for lufthavna derimot sees i tillegg geologiske blotninger av gabbro som forvitrer til en forholdsvis baserik brunfarget grus som gir gode vekstvilkår for basekrevende plantearter. Området lå antakelig litt skjermet til for transport av forvittringsmateriale med isbreene under istiden slik at laget med forvittringsmateriale kan være betydelig noen steder, spesielt på sørsiden av lufthavna.

Figur 5. Brun forvittringsmateriale fra nedbrytning av gabbro sør for Honningsvåg lufthavn. Foto: Heiko Liebel.

3.4 Generelle naturforhold

Naturgeografisk ligger Honningsvåg lufthavn i alpin vegetasjonssone i svakt oseanisk seksjon (Moen 1998) med karrig lavvokst tundravegetasjon.

Lufthavna ligger ved Skipsfjorden og er ellers omkranset av fjell som er mellom 200 og 350 m høye.

Store deler av selve lufthavnsområdet består av fyllmasser (se Figur 6) og planerte løsmasseavsetninger med vegetasjon som er typisk på forstyrret grunn i fjellet og på tundra. Mindre områder av sidearealene består fortsatt av stedegen fjellhei- og strandvegetasjon. Utenfor gjerdet finnes det vikar i Skipsfjorden med gruntvannsområder som blottlegges ved fjære sjø og et våtmarksområde øst for lufthavna med en veksling av myrer, tjern og småbekker.

Figur 6. Planerte sidearealer på nordsiden av rullebanen, blikk mot øst. Foto: Heiko Liebel.

3.5 Skjøtsel

Vegetasjonen er naturligvis lavvokst og skjøtselstiltak har hittil ikke vært nødvendig. Det blir ikke heller sprøytet på sidearealene (Ronny Andersen 2013, pers.medd.).

3.6 Vegetasjon og flora

Den dominerende vegetasjonstypen på selve lufthavna er skrotemark på sidearealene og på massefyllingene. Her finnes arter som tunsmåarve, tunbalderbrå, tunrapp, åkersnelle, smyle, rødkløver, hvitkløver, følblom, kjerteløyentrøst, engkvein, gulflatbelg, fuglevikke, ert, engsoleie, strandbalderbrå, aksfrytle, fjellsyre, rødsildre, fjellsmelle, geiterams, kveke, hundekjeks og rabbesiv. Jøkulsmåarve ble funnet på grus nært rullebanen. Langs veikanten de siste 300 meterne før terminalen av Honningsvåg lufthavn er det flere forekomster av tromsøpal-

me som sprer seg fra en hage på høyde med rullebanens vestende. Sibirvalmue har flere enkeltforekomster på sidearealene.

På de sørlige delene innenfor gjerdet finnes det en stedegen rabbevegetasjon som kan klassifiseres som dvergbjørk-kreklingrabb (vegetasjonstype R2 i Fremstad 1997) men det finnes overganger mot reinrose-gras-lavrabb (vegetasjonstype R3) og rasmark i gras-urt-utforming (vegetasjonstype F1b). Dominerende arter her er krekling, røsslyng og dvergbjørk. Ellers forekommer reinrose, engbakkesøte (NT), gulsildre, finnmarkssiv, engfiol, fjellrapp, sibirgressløk, blåklokke, jåblom, rødsildre, fjellsmelle, fjellfrøstjerne, fjellstarr, fjelltistel, bakkesvingel, blåbær, fjellkvein, blokkebær, gullris, skrubbær, fjellkattefot, dvergjamne, hvitblad-tistel, rypebær, slirestarr, bjønnbrodd, seterfrytle, harerug, svarttopp, lusegras, stri kråkefot, bleikmyrklegg, tettegras, fjellfiol, stivstarr, perlevintergrønn, einer, snøsøte, grannmarikåpe, bleiksøte, gulflatbelg, blålyng og sølvvier.

Lufthavna er beskyttet mot sjøen ved en massefylling med store blokker i den vestre delen av lufthavna. I øst finnes det naturlig strandvegetasjon med karakteristiske arter som østersurt, strandkvann, strandkjeks, strandarve, strandsmelle, saltsiv og rosenrot, mens også noen enger på grus har et artsinventar som ligner vegetasjonstype W2b «Dyneeng og dynehei» i tørreng-utforming (Fremstad 1997). Her finnes blant annet store forekomster av engbakkesøte (NT) og mer spredte forekomster av marinøkkel, fjellmarinøkkel og fleckmarihand. Strandkvann har få stedfestede observasjoner på artskart i Finnmark selv om arten antakelig er vanlig langs hele kysten.

Det finnes noen små arealer som er forsumpet eller der det kommer inn en liten bekk. Her er vegetasjonen myrpreget med arter som duskull, svartstarr, sølvbunke, vanlig høymol, bjørneskjegg og tettegras. Flere basekrevende arter forekommer, blant disse er gulsildre og finnmarkssiv, mens arter som myrtevier, trillingsiv og tvillingsiv indikerer ekstremrik minero-troft myr.

Figur 7. Småengkall med tårnet i bakgrunn (til venstre) og fjellsmelle (til høyre). Foto: Heiko Liebel.

Myrområdet øst for rullebanen (Valan) utenfor gjerdet er variert og har en tydelig påvirkning av flo og fjære i den nederste delen med store forekomster av hesterumpe. Noen deler kan klassifiseres som minerotroft rikmyr med arter som fjellfrøstjerne, snipestarr og svarttopp mens det meste er intermediær, minterotroft myr med områder som er fullstendig dominert av duskull og bukkeblad. Det finnes flere små vann og en bekk som knytter hele myrområde sammen og som løper ut mot Skipsfjorden rett øst for rullebanens ende.

Figur 8. Karakteristisk utløper av finnmarkssiv (til venstre) og strandkvann (til høyre). Foto: Heiko Liebel.

3.7 Fugl og pattedyr

På selve lufthavna virket fuglefaunaen forholdsvis artsfattig. Det ble registrert steinskvett, tjeld, kråke, heipiplerke og gråtrost som alle trolig hekker regelmessig i området. Rett utenfor lufthavna bruker sjøfugl bukta som næringsområdet. Det ble observert blant annet rødnebbterne, teist (VU, sårbar), lunde (VU), alke (VU), storskarv, tyvjo (NT, nær truet) og en stor myteflokk med laksand (121 individer). Sammen med forekomsten av oter (VU) bør det unngås forurensning mot sjøen så godt som mulig.

I den nærliggende våtmarka rett øst for lufthavna er fuglelivet derimot svært variert. Under befaringen ble det registrert sotsnipe, krikkand, stjertand (NT), gluttsnipe, grønnstilk, rødstilk og sandlo. Området er besøkt av ornitologer flere ganger før og andre nevneverdige artsfunn er knekkand (EN, sterk truet), skjeand (NT), brushane (VU), tyvjo (NT), fiskemåke (NT), bergirisk (NT), makrellterne (NT), storlom (NT) og hettemåke (NT). Lappiplerke hekker regelmessig i området mens trane er tidligere påvist hekkende. Begge artene ble ikke observert under befaringen i august 2013.

Av pattedyr ble det observert hare og oter (VU) innenfor gjerdet av lufthavna.

Figur 9. Oter med bytte. Foto: Heiko Liebel (bildet er tatt i en tidligere anledning).

Figur 10. Hare som krysser rullebanen på Honningsvåg lufthavn. Foto: Heiko Liebel.

3.8 Naturtypelokaliteter

Ved Honningsvåg lufthavn er det kartlagt to naturtypelokaliteter. Begge naturtypelokalitetene baserer seg på nykartlegging.

3.8.1 Honningsvåg lufthavn N

Lokalitet	1. Honningsvåg lufthavn N
Lokalitetsnummer Naturbasen	
Lokalitetsnummer Natur 2000	201910001
Naturtype	Kalkrike områder i fjell
Utforming	
Verdisetting	C – lokalt viktig
Areal	
Besøkt dato	01.08.2013

Innledning

Lokaliteten ble registrert og avgrenset den 1.8.2013 av Heiko Liebel, AsplanViak, og Ingunn Saloranta, Avinor.

Beliggenhet og naturgrunnlag

Lokaliteten består av et lite område med stedegen vegetasjon som grenser mot fyllmasser, en veg og et lite steinbrudd. Vegetasjonen er ikke sluttet med partier med åpen grus og små fjellknauser.

Figur 11. Engbakkesøte (NT) med lufthavnutstyr i bakgrunn. Foto: Heiko Liebel.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten er noe vanskelig å kategorisere men lokaliteten er kategorisert som kalkrike områder i fjell da området har et artsinventar som passer delvis til vegetasjonstype W2b «dyneeng og dynehei» i tørreng-utforming mens det forekommer også typiske fjellarter som indikerer vegetasjonstype R3c «reinrose-gras-lavrabb» (Fremstad 1997).

Artsmangfold

Artsmangfoldet i området er middels stort med forekomster av marinøkkel og engbakkesøte (NT, nær truet; minst 400 individ i blomst i 2013) som de mest nevneverdige artene. Ellers dominerer krekling, dvergbjørk og rypebær. Vanlig er også fjellkattefot, dvergjamne, fjellmarikåpe, reinrose, sauesvingel og blåklokke.

Fremmede arter

Under befaringen ble det ikke registrert fremmede arter.

Bruk, tilstand, påvirkning

Lokaliteten er påvirket av Honningsvåg lufthavn og aktiviteter knyttet til lufthavn. Til tross for nærhet til rullebane, tekniske installasjoner, grusvei og steinbrudd, har området bevart naturverdier som er basert på baserik, stedegen vegetasjon med en forholdsvis stor forekomst av den rødlistede arten engbakkesøte (NT).

Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for ytterlige inngrep.

Verdisetting

Lokaliteten er vurdert som lokalt viktig (C) på grunn av at lokaliteten er et bra habitat for den nasjonalt sjeldne arten engbakkesøte (NT) samt forekomst av marinøkkel som har hatt en dokumentert tilbakegang i Norge.

Forvaltningsråd

Følgende forvaltningsråd foreslås:

- Fysiske inngrep og nedbygging bør unngås i størst mulig grad for å bevare naturverdiene i området.
- Sprøyting bør unngås.
- Jordbearbeiding bør i størst mulig grad unngås.
- Gjødsling med kunstgjødsling bør unngås.

3.8.2 Honningsvåg lufthavn S

Lokalitet

Lokalitetsnummer Naturbasen

Lokalitetsnummer Natur 2000

Naturtype

Utforming

Verdisetting

Areal

Besøkt dato

2. Honningsvåg lufthavn S

201910002

Kalkrike områder i fjell

B – viktig

01.08.2013

Innledning

Lokaliteten ble registrert og avgrenset den 1.8.2013 av Heiko Liebel, AsplanViak, og Ingunn Saloranta, Avinor.

Beliggenhet og naturgrunnlag

Lokaliteten består av et forholdsvis stort område med stedegen vegetasjon med en stor forekomst av engbakkesøte (NT). Området grenser mot gjerdet i sør, rullebanen i nord og mot forstyrret mark mot terminal- og servicebygget av lufthavna.

Figur 12. Stor forekomst av engbakkesøte (NT). På de mest forstyrrede områdene mangler engbakkesøte. Foto: Heiko Liebel.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten er noe vanskelig å kategorisere men lokaliteten er kategorisert som kalkrike områder i fjell da området har et artsinventar som passer delvis til vegetasjonstype W2b «dyneeng og dynehei» i tørreng-utforming mens det forekommer også typiske fjellarter som indikerer vegetasjonstype R3c «reinrose-gras-lavrabb» (Fremstad 1997).

Artsmangfold

Lokaliteten består av en svært stor forekomst av engbakkese (NT, godt over 1000 individer i 2013) med forekomster av tidligere rødlistede arter som marinøkkel og fjellmarinøkkel. Ellers dominerer krekling, dvergbjørk og rypebær. Vanlig er også fjellkattefot, dvergjamne, fjellmarikåpe, reinrose, sauesvingel, ryllik, sølvbunke, fjelløyentrøst, jåblom, følblom, rabbesiv, røsslyng, hvitkløver, snøse, fjellsmelle, rød- og gulsildre, finnmarkssiv, harerug og blåkløkke.

Figur 13. Bakkese på sidearealene med flytårnet i bakgrunnen. Foto: Heiko Liebel.

Fremmede arter

Under befaringen ble det ikke registrert fremmede arter.

Bruk, tilstand, påvirkning

Lokaliteten er påvirket av Honningsvåg lufthavn og aktiviteter knyttet til lufthavn. Til tross for nærhet til rullebane, tekniske installasjoner, gjerde og grusvei har området bevart naturverdier som er basert på baserik, stedefegen vegetasjon med en stor forekomst av den rødlistede arten engbakkese (NT).

Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for ytterlige inngrep. Det bør sjekkes hvordan hvitkløver sprer seg innover i lokaliteten, da arten har kapasitet til å danne tette tepper som utkonkurrerer de ellers konkurransesvake artene som engbakkesøte (NT), marinøkkel og fjellmarinøkkel.

Verdisetting

Lokaliteten er vurdert som viktig (B) på grunn av at lokaliteten er et bra habitat for den nasjonalt sjeldne arten engbakkesøte (NT) og forekomsten av marinøkkel og fjellmarinøkkel som har hatt en dokumentert tilbakegang i Norge. Engbakkesøte (NT) har flere kjente voksesteder i Nordkapp kommune men arten er ikke vanlig.

Forvaltningsråd

Følgende forvaltningsråd foreslås:

- Fysiske inngrep og nedbygging bør unngås i størst mulig grad for å bevare naturverdiene i området.
- Sprøyting bør unngås.
- Jordbearbeiding bør i størst mulig grad unngås.
- Gjødsling med kunstgjødsling bør unngås.

3.9 Viltområder

Det er kartlagt to viltområder i forbindelse med kartleggingen på Honningsvåg lufthavn (Tabell 5). Viltområdet 3 i Figur 4 ble ikke opprettholdt da leveområdet av oter (VU) utgjør antakelig hele Valan- og Selvågenområdet. Samtidig er det viktig å ha kunnskap om forekomsten av arten.

Tabell 5. Viltområder ved Honningsvåg lufthavn inkl. lufthavns influensområde.

Lok.nr.	Naturbase ID	Lokalitetsnavn	Viltområde (funksjon)	Verdi
3	BA00007552	Valan	Hekke-, raste- og næringsområde vade-, måke- og andefugl	B
4	BA00007553	Selvågen	Raste-, myte- og næringsområde vade-, måke- og andefugl	C

3.9.1 Valan

Lokalitet	3. Valan
Lokalitetsnummer Naturbase	BA00007552
Lokalitetsnummer Natur 2000	201910003
Viltlokalitet	Hekke-, raste- og næringsområde
Verdisetting	B – Viktig
Areal (daa)	
Besøkt dato	01.08.2013

Innledning:

Området ble befart av Heiko Liebel, Asplan Viak AS ved flere anledninger i perioden 1.-5.8.2013 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold på sivile lufthavner. Lokaliteten er tidligere beskrevet som et verdifullt viltområde i Naturbasen uten at det foreligger særlig beskrivelse av naturverdiene.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten består av et våtmarksområde med flere småtjern, bekker og myrer med åpne vannflater og vegetasjonsrike små og grunne tjern og pytter.

Figur 14. Nordlig del av våtmarksområdet «Valan». Legg merke til lysanlegget som krysser området. Foto: Heiko Liebel.

Områdebeskrivelse:

Området er besøkt av flere ornitologer og artsforekomster i området er forholdsvis bra dokumentert i Artskart (Artsdatabanken 2013). Trane har hekket i tidligere år (Naturbasen). Under befaringen i 2013 ble det registrert sotsnipe, lappspove, grønnstilk, rødstilk, glutt-snipe, sandlo, krikkand, stjertand (NT), stokkand, ærfugl, laksand, heipiplerke, fiskemåke (NT) og tyvjo (NT). Det er usikkert hvilke arter som hekker i området og hvilke arter som bruker området som raste- og næringsområde. Et høyt antall rødlistearter er registrert opp gjennom årene. Av rødlistede arter er det tidligere registrert knekkand (EN, sterk truet), skjeand (NT), brushane (VU, sårbar), bergirisk (NT), makrellterne (NT), storlom (NT) og

hettemåke (NT). Jaktfalk (NT) ble observert i forbindelse med feltarbeidet i 2013 et stykke utenfor viltlokaliteten men det kan antas at arten også bruker området som næringsområde.

Figur 15. Sotsnipen på næringsøk i Valan våtmarksområdet. Foto: Heiko Liebel.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Til tross for beliggenheten tett inntil lufthavna er en stor del av viltlokaliteten skjermet for forstyrrelser, slik at området er et attraktivt område for en rekke forskjellige, til dels sjeldne fuglearter. Lysanlegget av lufthavna krysser våtmarksområdet i nord og en grusvei krysser utløpet av bekken inn i Skipsfjorden. Kulverten er tilpasset vandring av fisk (pers. medd. lufthavnvakt i Honningsvåg lufthavn). Området krysses også av en merket tursti som er lite benyttet. Det er flere kjørespor etter firehjulete kjøretøy i området.

Verdisetting:

Viltområdet er vurdert som viktig (B) da den består av et variert våtmarksområde som gir svært gode forhold spesielt for vade-, ande- og måkefugler. Området blir brukt av mange arter og til dels sjeldne og rødliste fuglearter som raste-, hekke-, myte- og beiteområde.

Forvaltningsråd

Følgende forvaltningsråd foreslås:

- Fuglelivet er sårbart for forstyrrelser, særlig i form av ferdsel. Dette gjelder hovedsakelig i hekkesesongen og i trekketidene. Ferdsel spesielt med løse hunder bør unngås.

- Våtmarksområdet bør beskyttes for all form for forurensning.
- Våtmarksområdet bør beskyttes for nye tekniske inngrep, drenering og nedbygging.
- Kjøring med motoriserte kjøretøy gjennom viltområdet bør unngås i barmarksesongen.

3.9.2 Selvågen

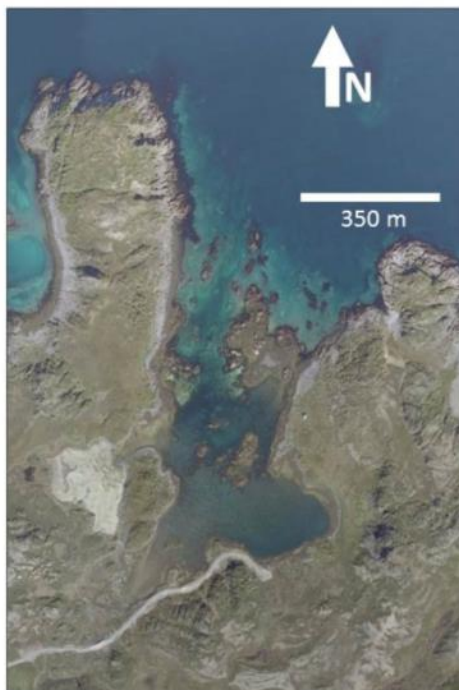
Lokalitet	4. Selvågen
Lokalitetsnummer Naturbase	BA00007553
Lokalitetsnummer Natur 2000	201910004
Viltlokalitet	Raste-, myte- og næringsområde
Verdisetting	C – lokalt viktig
Areal (daa)	
Besøkt dato	01.08.2013

Innledning:

Området ble befart av Heiko Liebel, Asplan Viak AS den 1.8.2013 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold på sivile lufthavner. Lokaliteten er tidligere beskrevet som et verdifullt viltområde i Naturbasen uten at det foreligger særlig beskrivelse av naturverdiene.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i en vik på sørenden av Skipsfjorden og består av et utpreget gruntvannsområde som delvis ligger tørt ved fjære sjø.

Figur 16. Ortofoto av Selvågen (kilde: norgeibilder.no).

Områdebeskrivelse:

Området er lite dokumentert i Artskart (Artsdatabanken 2013). De store gruntvannsområdene og mudderflatene ved fjære sjø er attraktive næringsområder, spesielt for vadefugl. Laksand bruker Selvågen som myteområde og det ble observert en gruppe med 121 fugl under feltarbeidet i 2013.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det er en grusvei innerst i Selvågen. Dessuten er det enkelte hus og hytter som virker lite brukt slik at det forekommer forholdsvis sjeldent forstyrrelser fra menneskelig aktivitet i området.

Verdisetting:

Viltområdet er vurdert som lokalt viktig (C) da den består av et attraktivt næringsområde for en rekke til dels sjeldne fugl. Området bør undersøkes mer systematisk for å kartlegge ornitologiske verdier knyttet til gruntvannsområdene. Området har et stort potensiale å kunne bli klassifisert også i en høyere kategori om det blir gjort artsfunn av sjeldne arter.

Forvaltningsråd

Følgende forvaltningsråd foreslås:

- Fuglelivet er sårbart for forstyrrelser, særlig i form av ferdsel. Dette gjelder hovedsakelig i hekkesesongen og i trekketidene. Ferdsel spesielt med løse hunder bør det unngås.
- Viltlokaliteten bør beskyttes for tekniske inngrep, drenering og nedbygging.

3.10 Rødlistearter

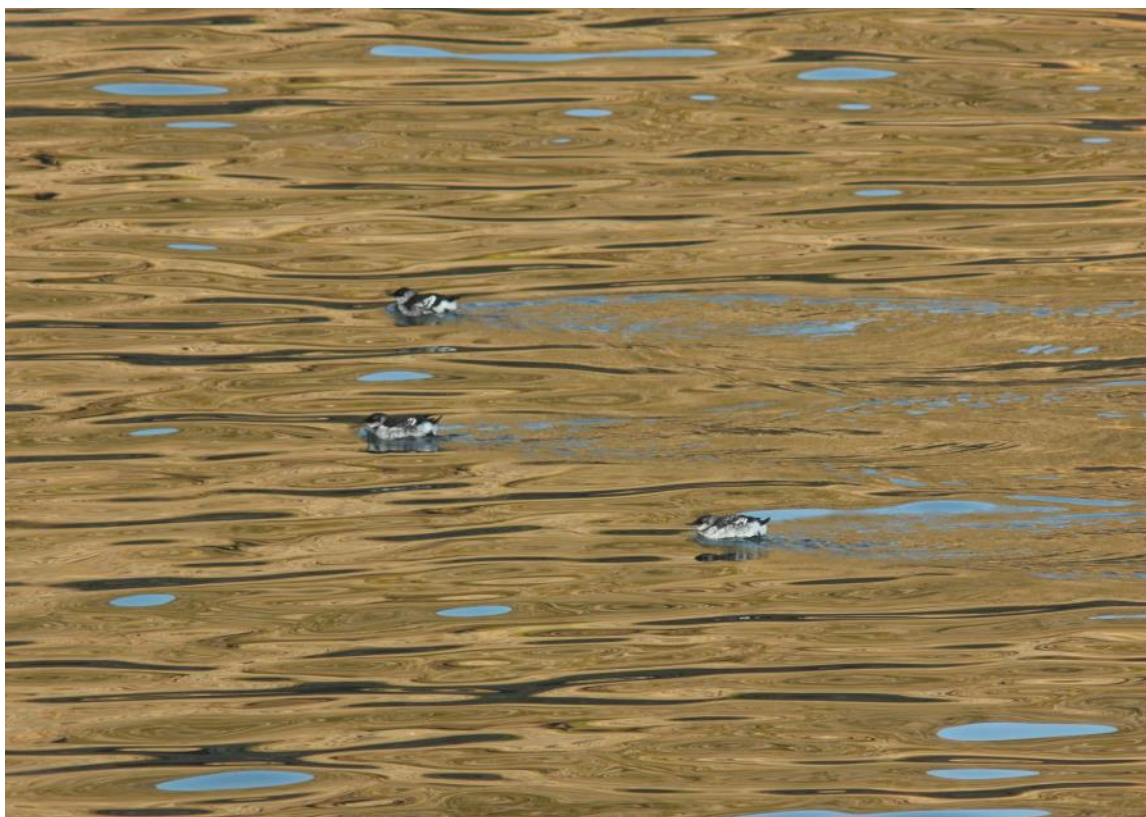
På selve lufthavn er det funnet bare en rødlistet art: engbakkesøte (NT, nær truet). Bakkesøte har en stor populasjon på arealer med stedegen vegetasjon som er lite forstyrret. Den konkurransesvake arten trives på baserike rabber som har også åpne grusområder.

Oter (VU, sårbar) ble observert langs kystlinja på nordsiden av lufthavna og bukta nord for lufthavna brukes også mye av sjøfugl som næringsområde. Blant artene som er registrert der er rødlistede arter som lunde (VU), alke (VU), teist (VU), tyvjo (NT) og krykkje (EN, sterk truet). Teist har hekkekolonier langs Helnesbukta og ungfugler ble observert rett utenfor lufthavna under feltarbeidet 2013. Bukta er derfor sårbar for forurensning fra lufthavna.

Utenfor det inngjerdete arealet er det registrert flest rødlistede fuglearter i våtmarksområdet Valan øst for lufthavna (se kapittel 3.9.1).

Figur 17. Bakkesøte (NT) i vanlig mørk farge og som blomstalbino fotografert på Honningsvåg lufthavn. Foto: Heiko Liebel.

Figur 18. Tre ungfugler av teist (VU) utenfor Honningsvåg lufthavn. Foto: Heiko Liebel.

3.11 Fremmede arter

Tromsøpalme (se også Figur 1) er registrert på to steder utenfor gjerdet av lufthavna. Arten er klassifisert som en art med svært høy risiko (SE, Gederaas et al. 2012) og arten bør bekjempes. Den sprer seg inn i området fra en hage langs veien på samme høyde som rullebanens ende i vest.

Sibirvalmue (PH, potensielt høy risiko) har flere små forekomster på nordsiden av rullebanen. Arten utgjør foreløpig ingen trussel mot norsk stedegen vegetasjon men det er vanskelig å forutsi om arten kan ha et stort invaderende potensial i fremtiden når populasjonen vokser. Derfor anbefales det å bekjempe også denne arten som foreløpig har bare noen få forekomster på arealet til Honningsvåg lufthavn.

Figur 19. Sibirvalmue i gult og hvit (midterst i bakgrunnen) nord for rullebanen. Foto: Heiko Liebel.

3.12 Forvaltning

Det er foreslått forvaltningsråd for de verdiklassifiserte lokalitetene i kapittel 3.8 og 3.9. Forvaltningsrådene bør følges dersom man skal ivareta biologisk mangfold på lokalitetene på og rundt Honningsvåg lufthavn.

4 KILDER

Artsdatabanken 2013. www.artskart.artsdatabanken.no.

DN 2000. Direktoratet for naturforvaltning. Viltkartlegging. DN-håndbok 11-2000 (revidert internettversjon 2000).

DN 2007. Direktoratet for naturforvaltning. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN håndbok 13-1999. 2 utgave 2007.

Forsvarsbygg 2003. Kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold i Forsvarets områder. Versjon april 2003.

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12: 1-279.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.-K. (red.), 2012. Fremmede arter i Norge - med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Norge. 210 s.

Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009. Naturtyper i Norge – Teoretisk grunnlag, prinsipper for inndeling og definisjoner. Naturtyper i Norge versjon 1.0 Artikkell 1: 1-210.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim. 112s.

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk. Hønefoss.

NINA naturdata AS 2005. Natur2000 v. 3.5. Et databaseverktøy for registrering av naturforekomster.

Norges geologiske undersøkelse 2012. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>

Origo miljø AS 2002. Naturtyper og viltområder i Nordkapp kommune. Rapport nr 15/01-02-10.

Samferdselsdepartement, 2013. Nasjonal transportplan 2014-2023. Meld.St.26, s. 67.

Ødegaard, F., Bakken, T., Blom, H., Brandrud, T. E., Stokland, J. N. & Aarrestad, P. A. 2005. Habitatklassifisering og trusselvurderinger av rødlistearter. Forslag til standardisert system. NINA Rapport 96. 39 s.

VEDLEGG 1

Kart over naturtypelokaliteter

HONNINGSVÅG LUFTHAVN, VALAN

Biologisk mangfold

Naturtyper

Lokalitetsnummer henviser til Avinors BM-rapport 5-2013.

 Kalkrike områder i fjellet (C)

 Eiendomsgrense

Lokalitetsnr	Naturtype	Verdi
1	Kalkrike områder i fjellet	C
2	Kalkrike områder i fjellet	B

Dato: 28.02.14

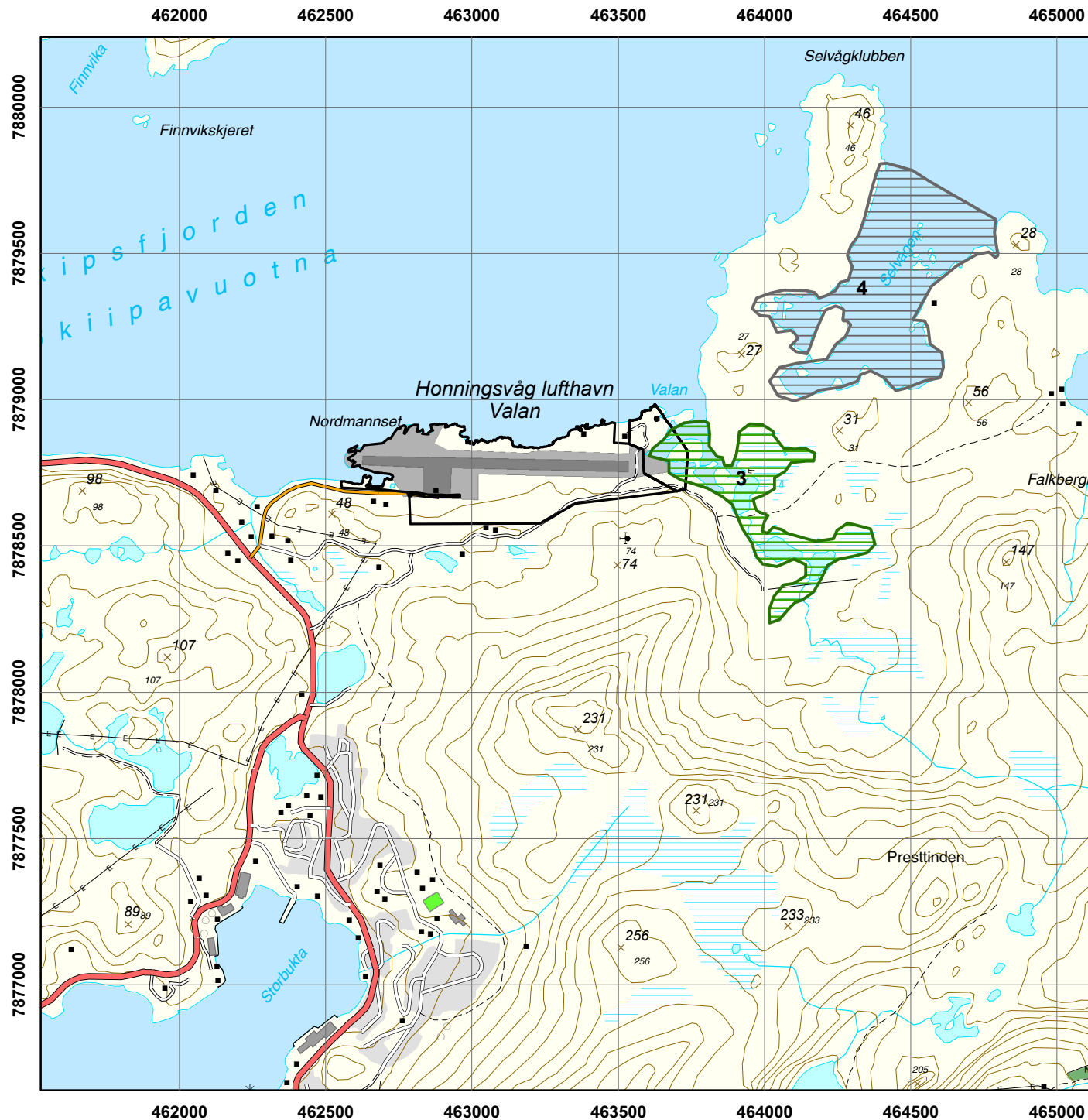
Kartgrunnlag: N50, Avinors generelle avbale. Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 35

Målestokk
1:20 000

0 100 200M

Kart over viltområder

HONNINGSVÅG LUFTHAVN, VALAN

Biologisk mangfold

Viltområder

Lokalitetsnummer henviser til Avinors BM-rapport 5-2013.

- Viktig viltområde (B)
- Lokalt viktig viltområde (C)

— Eiendomsgrense

Lokalitetsnr	Lokalitetsnavn	Funksjon	Verdi
3	Valan	Hekke-, raste- og næringsområde vade-, måke- og andefugl	B
4	Selvågen	Raste-, myte- og næringsområde vade-, måkefugl og andefugl	C

Dato: 28.02.14

Kartgrunnlag: N50, Avinors generelle avbale. Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 35

Målestokk
1:20 000

0 100 200M

VEDLEGG 2

Tabell V2. Oversikt over prioriterte naturtyper som skal kartlegges etter DN (2007).

Myr	Rasmark, berg og kantkratt	Fjell	Kulturlandskap	Ferskvann/våtmark	Skog	Havstrand/kyst
Lavlandsmyr i innlandet	Sørvendt berg og rasmark	Kalkrike områder i fjellet	Slåttemark	Deltaområde	Rik edellauvkog	Sanddyne
Kystmyr	Kantkratt		Slåtte - og beitemyr	Evjer, bukter og viker	Gammel edellauvskog	Sandstrand
Palsmyr	Nordvendt kystberg og blokkmark		Artsrik veikant	Mudderbank	Kalkskog	Strandeng og strandsump
Rikmyr	Ultrabasisk og tungmetallrikt berg i lavlandet		Naturbeitemark	Kroksjø, flomdam og meandrerende elveparti	Bjørkeskog med hogstaunder	Tangvoll
Kilde og kildebekk i lavlandet	Grotter/gruver		Hagemark	Stor elveør	Gråorheggeskog	Brakkvannsdelta
			Lauveng	Fossesprøytsone	Rik sumpskog	Rikt strandberg
			Høstingsskog	Viktig bekke- drag	Gammel lauvskog	
			Beiteskog	Kalksjø	Rik blandingsskog i lavlandet	
			Kystlynghei	Rik kulturlandskapssjø	Gammel barskog	
			Småbiotoper	Dam	Bekkekløft og bergvegg	
			Store gamle trær	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Brannfelt	
			Parklandskap	Ikke-forsuret restområde	Kystgranskog	
			Erstatningsbiotoper		Kystfuruskog	
			Skrotemark			